

تحلیل و ارزیابی قطعنامه‌های شورای امنیت در راستای فرایندهای توسعه حقوق بین‌الملل و با تأکید بر صلح و امنیت جهانی

یعقوب فرامرزی^۱، مسلم مرتضی پور^۲، سید عبدالحمید طاهری^۳، سروش فخرایی^۴

^۱ دانش‌آموخته کارشناسی ارشد حقوق خصوصی دانشگاه مفید
^۲ دکتری تخصصی جامعه‌شناسی دانشگاه آزاد اسلامی واحد دهقان اصفهان
^۳ دانشجوی کارشناسی ارشد حقوق بشر دانشگاه شهید بهشتی تهران
^۴ دانش‌آموخته کارشناسی ارشد حقوق خصوصی

چکیده

پژوهش حاضر با هدف بررسی حقوقی قطعنامه‌هایی شورای امنیت در جهت تدوین و توسعه حقوق بین‌الملل و با تأکید بر صلح و امنیت جهانی در حقوق بین‌الملل اجرا شده است. روش اجرای تحقیق توصیفی، تحلیلی بوده و گردآوری اطلاعات به روش اسنادی کتابخانه‌ای انجام شده است. یافته‌ها نشان داده‌اند برقراری صلح و امنیت بین‌المللی از کهن‌ترین آرمان‌های بشر بوده است. صلح و امنیت، مفهوم ثابتی نداشته و مفهوم آن‌ها با گذشت زمان دچار تغییر و تحول شده است. تا قبل از تحولات اخیر در روابط بین‌المللی، منبعث از نگاه نظامی که اصطلاحاً نظام وستفالیایی نامیده می‌شود صلح و امنیت به معنای رعایت اصول حق حاکمیت، برابری حقوق، رعایت مصونیت کشورها و نمایندگان آنان، احترام به تمامیت ارضی کشورها، عدم مداخله در امور داخلی یکدیگر و حل و فصل مسالمت‌آمیز اختلافات تلقی می‌شد؛ لکن جهانی شدن سبب تغییر مفهوم صلح و امنیت بین‌المللی منبعث از نظام وستفالیایی شده است. در این دوره ماهیت تهدیدات تغییر یافته و تهدیدات از جنبه نظامی به حوزه‌های دیگر از جمله فقر و گرسنگی، تروریسم، قاچاق و جرائم سازمان‌یافته، شیوع بیماری‌های مسری، مهاجرت‌های بی‌رویه، محیط‌زیست و نقض حقوق بشر تسری یافته است. بر اساس چنین تفسیری از صلح و امنیت بین‌المللی بوده است که شورای امنیت که رکن اصلی صلاحیت‌دار حفظ صلح و امنیت بین‌المللی است پس از پایان جنگ سرد، جنگ‌های داخلی، بحران‌های انسانی از جمله پاک‌سازی‌های قومی و تصفیه نژادی، تغییر نظام‌های سیاسی، تروریسم و نقض گسترده حقوق بشری را تهدید صلح و امنیت بین‌المللی تلقی کرده است؛ که بسیاری از سازمان‌های بین‌المللی امور داخلی و عمدتاً ساختار خود را در قالب قطعنامه‌ای که به تصویب اعضا می‌رسد، مدیریت می‌کنند. از میان این قبیل تصمیمات اجرایی می‌توان به تصمیم‌گیری در خصوص تشکیل ارگان‌های ویژه در داخل سازمان، پذیرش اعضای جدید، تبدیل نهادهای وابسته، تصمیمات مربوط به بودجه و امثالهم اشاره کرد. همچنین شورا می‌تواند تصمیمات الزام‌آوری اتخاذ نماید، زیرا کلیه اعضای سازمان ملل متحد طبق ماده‌ی ۲۵ منشور موافقت کرده‌اند که تصمیمات شورای امنیت را طبق منشور عملی سازند.

واژه‌های کلیدی: قطعنامه، شورای امنیت، صلح جهانی، حقوق بین‌الملل.

مطالعات علوم سیاسی، حقوق و فقه

دوره ۴، شماره ۳، پاییز ۱۳۹۷، صفحات ۱۵۸-۱۴۳